

SCHRIFTELIJKE VRAAG

nr. 478
van **BART SOMERS**
datum: 8 mei 2018

aan **JO VANDEURZEN**
VLAAMS MINISTER VAN WELZIJN, VOLKSGEZONDHEID EN GEZIN

Teruggekeerde kinderen van foreign terrorist fighters (FTF's) - Voorbereidingen bij de opvang

Onlangs berichtte Het Laatste Nieuws (15 maart 2018) dat er vanuit de conflictgebieden Iran en Syrië 'slechts' acht minderjarigen teruggekeerd zijn naar België. De jeugddiensten volgen deze op. In Vlaanderen worden twee kinderen (één en drie jaar) door de jeugdhulp opgevolgd. Steeds meer landen krijgen te maken met kinderen van FTF'ers (foreign terrorist fighters) die terugkomen, al dan niet met hun ouders. Het is dus nodig om hiervoor een beleid te ontwikkelen dat duurzaam en toekomstgericht werkt.

In Nederland investeert men nu reeds actief in de voorbereiding van de terugkomst van kinderen. Ondanks de weinige informatie hebben zij voor alle kinderen die geïdentificeerd konden worden nu reeds een opvangcircuit voorbereid. Dit wil zeggen dat alles in gereedheid staat mocht het kind of de ouders en het kind besluiten terug te komen. Dit preventieve werk staat in het teken van het kind. Zo wordt vooraf advies gevraagd aan de Raad van Kinderbescherming. Zij leggen de vragen voor aan het LAT-team, dat georganiseerd wordt op het niveau van de stad of gemeente vanwaar het kind en/of ouder afkomstig is. Dit is een team van experts bestaande uit orthopedagogen, psychologen, radicaliseringsambtenaren, iemand van de Raad van Kinderbescherming, justitie enzovoort. die een uitgekiemd profiel maken van het kind. Met als enige doel het welzijn van het kind zoveel mogelijk te beschermen. Het totale LAT-team bestaat uit max. 18 mensen met een expertise in trauma of radicalisering. In zo'n groep wordt ook besproken of het kind eventueel bij een opvanggezin kan leven. Soms specifiek bij een moslim opvanggezin om de kloof minder groot te maken. Zo'n gezin wordt vooraf ook intensief getraind om met kinderen die zo'n groot trauma hebben opgelopen om te gaan. In de eerste plaats wordt natuurlijk gekeken of men bij de eigen familie terecht kan. Deze familieleden worden vooraf ook reeds bezocht, om de condities te bekijken. Maar zelfs na plaatsing al dan niet bij eigen familie, worden zij intensief voor de komende jaren opgevolgd, omdat een trauma zich ook pas op latere leeftijd kan uiten.

Kortom, een systeem dat er op gericht is het beste voor het kind te verwezenlijken. Ouders die met kinderen terugkomen of kinderen die alleen terugkomen, zijn onvermijdelijk, zoals ook VRT-journalist Rudi Vranckx recentelijk in zijn reportage liet zien. En daarom is het belangrijk om daar actief op in te spelen in plaats van een afwachterende rol aan te nemen.

1. a) Overweegt de minister om een soortgelijk systeem van een LAT-team op Vlaams niveau op te zetten?

- b) Zo neen, wat zijn de argumenten om dit volgens de ministers niet te doen?
 - c) Zijn er andere of soortgelijke initiatieven die de minister hiervoor al genomen heeft?
2. Is de minister van oordeel dat opvang door een jeugddienst voldoende ondersteunend werkt voor kinderen die uit zulke traumatische gebieden komen of voor kinderen die zelf mogelijk geradicaliseerd zijn?
3. Beschikt zo'n jeugddienst over een langetermijnopvolgingsplan?
- Zo niet, overweegt de minister om te bekijken wat de mogelijkheden zijn om dit toch te doen?
- Zo ja, wat verstaat men hieronder? Hoe ziet dat er concreet uit?
4. Werkt Vlaanderen al met opvanggezinnen voor zulke kinderen?
- Zo neen, overweegt de minister om daarmee te beginnen werken?
- Zo ja, krijgen deze gezinnen ook trainingen? Wie coördineert dit en volgt dit dan op?

ANTWOORD

op vraag nr. 478 van 8 mei 2018

van **BART SOMERS**

1. Het voorbije jaar werd er in Vlaanderen intensief gewerkt aan een beleid dat het mogelijk moet maken om snel en op maat de juiste zorg te kunnen bieden aan terugkerende kinderen van foreign terrorist fighters. Hierbij is er ook structureel overleg met de Nederlandse Raad voor de Kinderbescherming, met als doelstelling onder meer om goede praktijken uit te wisselen. Een LAT-team, specifiek zoals het in Nederland ontwikkeld is, zal in Vlaanderen niet opgericht worden, maar de doelstellingen die het LAT-team heeft worden op andere manieren ingevuld.

De manier waarop de verschillende instanties in Nederland uitgebouwd zijn die rond dit thema werken, zoals justitie en veiligheid, volksgezondheid en de veiligheidsdiensten, hebben de ontwikkeling van het LAT-team mogelijk gemaakt. In België gebeurt de coördinatie van het Actieplan Radicalisme door de Nationale Taskforce (NTF). Deze strategische stuurgroep wordt aangestuurd door het OCAD, en bestaat uit een aantal permanente, thematische, ad hoc werkgroepen en de werkgroep Foreign Terrorist Fighters. Het preventieve en hulpverlenende luik zit vervat in het Vlaams Actieplan ter preventie van gewelddadige radicalisering en polarisering. De nauwe samenwerking tussen alle verschillende diensten, zowel Vlaams als Federaal, rond dit thema hebben geresulteerd in een aanpak die qua visie aanleunt bij de LAT-teams, maar anders vorm gegeven zijn binnen de huidige structuren.

Samen met de veiligheidsdiensten werd er een infoflux uitgewerkt, waarbij Jongerenwelzijn geïnformeerd wordt zodra er signalen zijn van een mogelijke terugkeer. De infofiche die hiervoor aangeleverd wordt, maakt het mogelijk om preventief acties op te zetten die een snelle opstart van de juiste hulpverlening bij een effectieve terugkeer garanderen. Het feitelijk opstarten van een hulpverleningstraject binnen Jongerenwelzijn begint pas nadat het jeugdparket de vraag hiertoe gesteld heeft.

Zodra de melding van een mogelijke terugkeer van een minderjarige uit conflictgebied gemaakt wordt, worden de regioverantwoordelijke en de regiocoördinator van de desbetreffende provincie ingelicht. Deze gaan in overleg met organisaties binnen de jeugdhulp die eventueel onmiddellijk verblijf, of een verder hulpverleningstraject zullen moeten mogelijk maken. In die afspraken wordt ook nagegaan welke ondersteuning ze hiervoor nodig hebben.

Voor elke minderjarige terugkeerder wordt er een rondetafel georganiseerd. Een multidisciplinair samengesteld team van experts maakt, indien mogelijk samen met de minderjarige en zijn context, een analyse van de situatie en doet een voorstel van hulpverleningstraject, rekening houdende met de verschillende aspecten die hierbij in aanmerking komen. Bij de samenstelling van een dergelijke rondetafel is er aandacht voor zowel hulpverlening aan de jongere als zijn context, voor traumabehandeling, het theologische aspect en re-integratie in zowel onderwijs als de gemeente of stad waar de jongere terecht zal komen.

De resultaten van een dergelijke rondetafel zullen ook gekoppeld worden aan de besprekingen op het desbetreffende LIVC.

2. Er zal voor elke minderjarige een traject op maat van zijn of haar noden uitgewerkt worden. Opvang of verblijf in jeugdhulp is hier één mogelijkheid van, maar is niet het vanzelfsprekende eerste uitgangspunt: wanneer de veiligheid het toelaat, kunnen kinderen eventueel ook terecht in hun eigen context.
Binnen elk traject zal er nagegaan worden waaruit de hulpverlening moet bestaan: verblijf, begeleiding van de jongere, zijn context, traumabegeleiding en theologische ondersteuning zijn enkele elementen die hierbij in beeld komen.
Aanvullend zal er ook steun geboden worden aan de organisaties die met teruggekeerde minderjarigen werken, zodat ze over de juiste tools en partners beschikken. Hiervoor zijn er overeenkomsten afgesloten met de ondersteuningsteams allochtonen, De Touter vzw, Cocon-Vilvoorde vzw en de Vzw Platform van Vlaamse Imams en Moslimdeskundigen.
In Antwerpen en in Vilvoorde wordt er projectmatig voorzien in extra gespecialiseerd aanbod. De Touter vzw en Cocon-Vilvoorde vzw kunnen vanuit hun expertise intensieve mobiele begeleiding aanbieden aan jongeren met een radicaliseringsproblematiek.
3. Net zoals in bij elke andere jongere in de jeugdhulp zal er een continue evaluatie zijn van het hulpverleningstraject. Dit maakt het mogelijk om het aanbod wanneer gewenst of noodzakelijk bij te sturen, maar het zorgt er eveneens voor dat een traject zolang kan lopen als het wenselijk is, maar niet langer dan noodzakelijk.
Daarnaast wordt er vanuit de Nederlandse Raad voor de Kinderbescherming een longitudinaal onderzoek opgestart voor elke minderjarige die terugkeert uit conflictgebied. Momenteel worden de laatste afspraken gemaakt om ook Vlaanderen deel te laten uitmaken van dit onderzoek.
4. We kiezen er niet voor om met specifieke gezinnen te werken voor het opvangen van deze kinderen. In de eerste plaats moet er nagegaan worden of deze kinderen, die vaak nog heel erg jong zijn, op een veilige manier in hun eigen context kunnen verblijven. Wanneer dit het geval is, kan er nagegaan worden of er netwerkpleegzorg kan ingeschakeld worden zodat ook deze gezinnen voldoende ondersteuning kunnen krijgen.
Wanneer er echter verblijf buiten de eigen context noodzakelijk zou zijn, zal er net zoals in andere trajecten nagegaan worden of pleegzorg kan ingeschakeld worden, dan wel dat er een andere vorm van verblijf aangewezen is.